

SZÖVEG –
SZÁM KATI

SOROZAT –
KÉPMÁS

KÉP –
EMMER LÁSZLÓ

ÉN ITTHON VAGYOK MISSZIÓBAN

A háború bennem zajlik

Egy kislánykori álmat követve lett belőle az afrikai szegények missziós orvosa, **Afréka**. Neve azonban nem csak az életvidám, hangos nevetésű doktornőt jelenti, aki szabadságán, a saját költségén utazott első útjára, Ugandába gyógyítani, és nem is csak a pár éve létrehozott alapítványt. Valójában a férjét, Greguss Sándort, sőt Annát, a nagyobbik lányukat, és azt hiszem, Kingát, a kisebbik gyermeküket is. Sőt – Réka talán így fogalmazna – mindazokat, akik segítik a misszióját. Honnan az ereje **dr. Fodor Rékának**, aki itthon tanúságtevő sztár és férjéért aggódó feleség, Nigériában pedig Fehér Varázsló és családjától távol lévő anya? Hogyan lehet kiegyensúlyozni az anyaként sokunk számára ismerős „máshol kellene lennem” érzést, ha ennyi kilométer, szenvedés, pénz van a mérleg serpenyőiben?

- ◆ – **Hogy lett a férjed, Greguss Sándor, író, költő, filmes, a missziós társad is?**
– Mindig is tetszett, hogy nem orvos a férjem. Anyukám és apukám is kémikus, és nálunk az ebédlőasztalnál röpködtek a hidroxilgyökök a parizer meg a trappistasajt fölött. Én nem akartam otthon szakmázni, és mivel érdeklődtem a művészetek iránt, nem is tudtam volna mást elképzelni, mint hogy a férjem művész legyen. Amikor elindultam Ugandába az *Albert Schweitzer*-féle álmom után, már kicsit nagyobbak voltak a lányaink, és ő mindenben támogatott, helyettem is helytállt itthon. Amikor visszajöttem, segített megírni az első könyvet, akkor ez volt az egyetlen bevételünk a misszióhoz. Megcsináltuk az alapítványt. Aztán jött a halálos betegsége – végstádiumú csontvelőrákot diagnosztizáltak nála –, és a csodálatos gyógyulása. *Csókay András* ajánlotta a nigériai missziót, *Basil* atya ideutazott Afrikából, és meglátogatott minket. Hívta a férjemet is, aki erre mondta, hogy ő nem orvos, nem tudna hasznos lenni, inkább használjuk a repülőjegyét is a gyógyításra. Akkor az atya elmesélte, hogy sok árvaház van Nigériában, és jó volna erről filmet csinálni, ezzel sikerült meggyőznie Sanyit. Tulajdonképpen ő írta az első Afréka-könyvet is, de a háttérben akart maradni, mondván, nem volt tevéleges részese az eseményeknek. A másodikat így már bevállalta.

Stylist: Domán Melinda; fodrász: Bőngyik Balázs

– **De nem csak a férjed vonódott be a családból, Anna lányod például gyönyörű fotókat készített a könyvhöz...**

– Az atyának Annát is sikerült meggyőznie, aki mindig is irtózott a vértől. Erre Basil azt felelte, hogy „én sem bírom a vért, ezért lettem pap”. Anna beleegyezett, hogy az árvaházban foglalkozik a gyerekekkel. Aztán közbejött a tűzvész. A hivatalos álláspont szerint baleset volt, egy tartálykocsi befordult a lefolyóba, és sorban robbantak fel az épületek. Csakhogy 8 óra múlva mindez megismétlődött, úgyhogy mindenki sejtette, hogy merénylet. Már megvoltak a repülőjegyeink, és én nem tudtam biztosan, milyen állapotok fogadják majd a családomat. Megérkeztünk, és Annát berakták az égési sérült osztályra. Sírt, hogy ő ezt nem akarja, de letérdeltek elé a papok, hogy segítsen. Azt hiszem, akkor fordult meg benne minden, amikor egy megégett nő azt mondta neki, hogy „az Isten áldja meg”, amiért segít. A férjemnek, túl a gyógyulásán, nagyon erős hite volt, mégis elvarázsolta, amit ott látott: ilyen boldogságot és ekkora szegénységet együtt még soha nem tapasztalt. Ott a kórházi folyosón, miközben én mérem a beteg vérnyomását, az igazgató, Izunna Okonkwo atya imádkozik a betegekért. A sok szenvedés ellenére a munkánk tele van nevetéssel.

– **Azt mondtad, ha naponta nem látsz el legalább kétszáz embert, nem érdemes Afrikában lenned. Szigorú, racionális feltétel. A missziót az ember hajlamos romantikus lángolásnak képzelni, nem konkrét tervteljesítésnek.**

– Valójában, ha megvizsgáltál kétszázat, akkor is elégedetlen vagy, hiszen nem tudtál mindenkit meggyógyítani. Lehet, hogy aki rám vár, három napja nem evett, és ő a kétszázegyedik...

– **Mint a drog... a jócselekedetek függője vagy?**

– Kicsit tényleg olyan. Régebben előfordult, hogy elmentünk 380-ig, de az tényleg sok, ezért egyeztünk meg a kétszázban. Amikor a Covid alatt kint ragadtam fél évre, akkor láttam igazán, hogy mekkora ott a szenvedés.

– **Hogy lehet ellátni ennyi embert egyetlen napon? Eszembe jutnak a mi rendelőink...**

– Csókay doktor azt mondta, hogy még nyugaton is megirigyelnék ezt a feszes, jól szervezett rendszert. Ha kiszállás van aznap – ez a kórház 50-60 kilométeres körzetében történik – előre megy a labor, leszűrik a maláriát meg az AIDS-et, és mire mi megérkezünk, megvan 50-60 ember eredménye, őket meg tudom vizsgálni.

Malária, tífusz, AIDS, cukorbetegség, magas vérnyomás. Leginkább ezekkel találkozunk, de nagyon nagy számban. Ha négykor le vesszük az utolsó 50 ember laborját, körülbelül nyolcra végzünk, és kilenckor tudunk vacsorázni. Nem települünk ki mindennap, hiszen ezeket előtte napokig szervezzük. Nagyjából felmérjük, hány teszt kell, beszerezzük, ugye, ott nincs gyógyszer-tár, ahova elrohanunk, recept sincs, hanem meg kell határozni előre, hogy körülbelül milyen gyógyszerkészletre lesz szükség, azt meg kell rendelni. Nincs számítógép, ezért darabonként be kell írni, hogy miből mennyi van, ezt éjszaka szoktuk csinálni. Aztán mindent be kell

pakolni, amikor hajnalban kiérkezünk, felállítani a sátrat, vagy ha egy épületben leszünk, például egy iskolában, akkor azt katonákkal biztosítani kell. Ez körülbelül húsz ember munkája. Este aztán mindent visszaviszünk, és másnap a kórházban folytatom a rendelést. Ott már azt tudom mondani a betegeknek, hogy ma már nincs rá idő, jöjjen vissza holnap.

- Hogy indul egy reggeled Nigériában?

- Már ötkor kinyílik a szemem, bár még sötét van, 12 órán át van sötét és 12 órán át világos. Mire, aztán 7:00-kor reggeli és én már mennék is dolgozni. De nehogy azt hidd,

hogy az ottaniak annyira rohannak! Boldogok, hogy ott vagyok, de nem sietnek, örülök, ha kilenckor kezdhethünk. Ha megkérdezed a nővért, hogy „Hol voltál?“, azt válaszolja, hogy „Hát, szoptattam.” Elnézést sem kér, annyira természetesnek veszi. Viszont cserébe jó sokáig tart a nap, és ők is sokáig vannak. Mert ha már én segíték a népükön ingyen, ők is dolgoznak pénzért a kedvemért. Az ottaniak többségének soha az életben nem voltak céljai, hisz a nap süt, pénzük úgyszincs. Ott volt például Jane, aki nyolc évet dolgozott segédápolónőként a kórházban, de nem volt annyi pénze, hogy leérettségizzen. Mi írtuk be egy bábaképzőbe. >

MICSODA HUMORÉRZÉKE VAN A JÓISTENNEK!

Mert azért pénzzel üzeni elég gáz, de ha te missziós vagy, pénzért tudsz az embereknek ennivalót venni.

– Azt mondtad, a Covid alatt ismerted meg őket igazán. Mi az, amit csak a féléves ottlétedkor tapasztalhattál meg?

– Egy vizsgálatnál, amikor kint vár 150 ember, nincs lehetőség a mélyebb beszélgetésekre, ők pedig nem panaszkodnak. Mindenki boldog, háromórás egy mise, dézsából öntik a szenteltvizet – el is ázott egyszer a telefonom. Trinitynek és Rebeccának, a két nővérképzőszünknek, akiket Sanyival szponzorálunk, haza kellett volna menniük, mert a pandémia miatt bezárt az iskola is. De csak álltak ott, és amikor megkérdeztem, hogy mi a baj, azt felelték: „De hát hova haza?” Trinitynek négy testvére van, akik bentlakásos iskolában laktak, haza kellett menniük, de otthon a házban csak egy ágy volt. Persze, nincs online oktatás sem, hiszen nincs internet, nincs villany. Rebeccának 7 testvére van, ebből 5 fiú, mind mérnök, akik most munkanélküliek. Ők gazdagok voltak, de a Boko Haram terrorszervezet északon üldözte őket, felrobbantották a házukat. Visszaköltöztek a szülőföldjükre, és ott belső bevándorlók lettek. A két lányt végül el tudtam bújtatni a kórházban, de vajon hány millióan kérdezték meg ugyanígy, hogy hova haza? Ott nem ugyanaz a kijárási korlátozás, mint nálunk. Ha valakit meglátnak az utcán, nem büntetőpapírt kap, hanem lelővik. A piacot, amiből az emberek nagy része él, bezárták, a dollárt befagyasztották 6 hétre. Ott nincs táppénz, nincs home office, hiszen nincs home sem. Mivel az emberek nagy többségének nincs bejelentett munkája, nincs adórendszer, nincs egészségügyi ellátórendszer. Ezek az emberek napról napra élnek. Körülbelül 100 millió emberről van szó, akinek nincs 10 dollárja orvosra, ha megbetegszik ő vagy a gyereke, egyetlen napnyi élelmiszer-tartalékuk sincs, nincs hűtő, áram, víz. Mivel tavasszal nem lehetett kimenni, vetni sem vetettek,

nem volt élelem. Vettünk rizst, de aztán elfogyott az is, egy másik államból kellett hozni – ehhez pedig le kellett fizetni a rendőröket. Aztán az is elfogyott, jött a jamgyökér, végül már abból sem maradt szinte semennyi. Láttam, hogy itt most nem lesz gyógyítás.

Csókay András munkája egészen más, mert ő operálni megy ki, el se hagyja a kórházat, hét úttal ki is vitt magának egy egész műtőt. Az én munkámhoz viszont rengeteg eszköz kell, ezért pénzre van szükségünk. Akkor három hétre mentem, három hétre való pénzzel a Hungary Helps segítségével. Felhívtam az államtitkárságot, hogy itt nagy a baj, most humanitárius misszióra van szükség. Gyógyszer helyett ennivalót, maszkot, fertőtlenítőszeret és szappant vettünk. Persze, a 400 fős St. Borromeo Kórház személyzetének sem volt táppénz. Fúrattunk egy 400 láb mély kutat az érsekség egy másik kórházában, ezzel 30 ezer embernek tudtuk biztosítani tiszta ivóvizet. A belső bejáratnál is volt egy csap, ott pedig a betegek mosták a kezüket. Aztán rájöttünk, hogy nagy üstben mi is tudunk szappant főzni.

– És közben itthon a család gyűjtötte a pénzt...

– Egy missziósnak az a legszörnyűbb, amikor nem jön a pénz, mert amíg jön, addig meg tudom magyarázni magamnak, hogy miért vagyok kint, és nem a családdal, de ha nincs... Amikor nagyon el voltam keseredve, Izunna atya kiszedte belőlem, hogy mi a bajom. Kérdeztem tőle, hogy miért nem küld már végre Jézus valami jelet? Erre azt válaszolta, hogy „Hát, ha állandóan beszélsz, akkor nem halod meg, hogy mit válaszol.” Ahogy befejeztük az ebédet, jött az sms, hogy tízmillió érkezett a számlára. „Na, csak 10 percet kellett volna várnod” – mondta. Micsoda humorérzéke van a Jóistennek! Mert azért pénzzel üzeni elég gáz, de ha te missziós vagy, azért koldulsz, mert pénzért tudsz az embereknek ennivalót venni. Felhívtam Sanyit, hogy ki ez, aki 10 milliót utalt. Kiderült, hogy egy nyugdíjas 82 éves háziorvos doktornéni. Ahol a legnagyobb a szükség, ott árad a kegyelem. Magyarországról, a jó szándékú emberektől elkezdett ömleni a pénz. Csak néztem a telefonomat, amikor bekapcsoltam, jöttek sorban az sms-ek, ezer forint, százezer... Tudtam venni röntgent, ultrahangot. A tavalyi évben 150 milliónyi adományt kaptunk, ebből lett élelem, orvosi műszer, prevenció. És ha nem volt valamilyen sajtómegjelenésünk vagy nem volt éppen születésnapom, akkor Sanyi otthon törte a fejét, hogy honnan tud nekünk koldulni.

– A kegyelemről beszélsz. Amikor a férjed beteg lett, orvosként mennyire bíztál benne? Találkozott a hit és a tudás?

– Van egy orvosi énem, aki sok mindent megtanult az egyetemen és van egy missziós, aki Afrikában rengeteg csodát megtapasztalt, de amikor a férjemről volt szó, megijedtem és fűhöz-fához rohagáltam. Nem adtam fel, mert harcos alkat vagyok, de az a mély hit hiányzott, ami kell ahhoz, hogy az emberben összeérjen a kettő. Nem ugyanaz tudni és igazán elhinni, hogy a csoda a saját életünkben is működik. De Nigériában a kettő ugyanaz.

– Mit tudnak, amit mi nem?

– Afrikában sokféle hit van, vannak keresztények, szabadkeresztények, muszlimok, de ateista nem létezik. A misén például sorban állnak a 10-15 éve meddő anyák, hogy megköszönjék, hogy gyerekük született. Hiszik, hogy ez csoda. Ne úgy képzeld el, hogy ott bárkit alaposan kivizsgálnak, viszont ha ott tíz év alatt valaki nem esik teherbe, az valóban meddő, hiszen ott nincs mozi, koncert, nincs áram, sötét van esténként, nem véletlenül sok a gyerek. Mégis, amikor eleinte láttam a tanúságtevőket, azt gondoltam, milyen cukik, de nem értelmeztem csodának. Azóta látom másképp, mióta a férjemmel megtörtént. És orvosként ma is csak azt mondhatom – hiszen még öt év sem telt el –, hogy ő egy remisszióban lévő haldokló. Évekkel ezelőtt voltam egy hálaadó misén Afrikában. Egy gazdag nő ajánlotta fel, akinek volt annyi pénze, hogy elmenjen Indiába vesetranszplantációt csináltatni. Én persze nem dobtam ettől hátast, hiszen úgy gondoltam, ezek egyszerű fizikai dolgok. Ő viszont úgy látta, hogy a Jóisten adta a pénzt, az orvost, a repjegyet, neki köszönhető, hogy találtak vesét és még haza is tudott jönni, és meggyógyult. Ők az anyatejjel együtt szívják magukba a hálát. Először is dicsőítenek és hálát adnak, reggel felkelnek és máris 10 dolgot találnak, amiért köszönetet mondhatnak.

– Hogy tudsz átlépni egyik világból a másikba?

– Mindig sírok, amikor hazajövök – és közben már nézem, hogy mikor fognak megkövezni, mert milyen anya az, aki sír, amikor megy haza a családjához... Pedig nagyon szeretem őket, és nekem az lenne a legnagyobb ajándék, ha odavihetném a családomat. Amikor ezt Csókaynak elmeséltem, azt mondta: „Te itthon vagy misszióban.” Néha tényleg úgy érzem. Mert én ott nap mint nap kétszáz hálás tekintetet és mosolyt kapok, itthon pedig a rendelőben

azt hallom, hogy „Már másfél órája kint ülök és várok, pedig fáj a lábam.” Az elején még azt mondtam a betegnek, hogy hát örüljön, hogy van lába, azért fáj. Néha legszívesebben megrángatnám a letargikusan maguk elé bámuló embereket a bevásárlóközpontban. Amikor egy újságíró megkérdezte, volt-e kultúrsokkom, amikor kimentem Afrikába, azt válaszoltam, hogy nem, akkor van, amikor hazajövök.

– Nem nehéz afrikai mércével mérni az itthoni családi problémákat?

– Ha kint vagyok, van wifi, a problémákat meg tudjuk beszélni, bár igaz, hogy kicsit lepatintósabbra veszem a figurát, mint az átlaganyák. Tudják, hogy cserébe egy sokkal boldogabb, kiegyensúlyozottabb anyát kapnak vissza. A férjemmel is teljes életet élünk, ha lehet, akkor utazunk, mindent kipróbálunk, tíz méterről ugrálunk a sziklákról. Missziós család vagyunk, ebben élünk, nekik nem gond, hogy néha elmegyek. Az igazi háború bennem van...

– Tavalay a te születésnapod is Nigériában talált...

– Igen, bár az sokkal rosszabb volt, hogy a Covid miatt a lányom születésnapjára nem jöhöttem haza. Az enyémmre kint hatalmas ünnepeket szerveztek, ruhát varrtak nekem. A vacsorán Okeke érsek mesélte, hogy a születésnapját mindig a börtönben tölti. Elkerekedett a szemem. Erre mondta, hogy olyan nagy a korrupció, hogy a börtönben az embereknek legalább a fele ártatlan, ezért úgy gondolta, legalább egyszer egy évben egyenek egy jót. Ilyenkor levágot egy marhát, és főz nekik. Bennem is van versenyszellem, gondoltam, hogy hát akkor én is megcsinálom. Hét hatalmas üstben főztünk. Mindenki tudta, hogy otthon Sanyi főz – egyébként fantasztikusan –, mert Basil atya volt nálunk vendégségben. Odaállítottak az egyik üst mellé, hogy kavargassam, lefotóztak, aztán egy festőművész megfestette, ez volt a születésnap ajándékom. Elküldték a férjemnek, hogy „Nézzetek, hogy kikaplódott Réka itt nálunk, Nigériában!” Erre a férjem visszaírt, hogy „Akkor lehet, hogy csak ezer főre tud főzni, négyre nem?”

– Érdekes, hogy a koldulás szót használod az adománygyűjtésre.

– Amikor elkezdtünk tanúságtevésekre járni Andrással, azért, hogy nehogy elszálljunk ettől a tanúságtevő szótól, megbeszéltük, hogy inkább mondjuk azt, hogy koldulunk. Ezzel emlékeztetem magamat, hogy mindez nem az én sikerem, mert én nagyon kevés lennék Isten nélkül. ♦